

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפ"ש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

שופטים

נ"ו (ה"ו)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושבע לבריאה

שנת השמונים וחמש לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה, עש"ק פ' שופטים ה' תשמ"ז.

תוכן הענינים

שיחות

בהמבואר ברש"י "כל מנסה גו" בהתוועדות ראה.....ה.
לבישת אפוד בד ע"י הכהנים להודיע - לע"ל.....ה.
בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בהמשך ר"ה תרצ"ו.....ז.

פשוטו של מקרא

זט, יח ד"ה בכל שעריך.....ח.
זז, א ד"ה לא תזבח גו'.....י.
זז, ד ד"ה נכון.....י.
זז, יג ד"ה וכל העם ישמעו.....י.
זז, טו - שתיקת רש"י.....*
זז, טז ד"ה לא ירבה לו סוסים.....*
זז, יז ד"ה ולא ירבה לו נשים.....יא.
זח, ב ד"ה תיבת נחלה.....יב.
זח, ד ד"ה וראשית גז צאנך.....יג.
זח, ה ד"ה לעמוד לשרת.....יג.
זח, י ד"ה מעונן.....טו.
זח, י ד"ה מנחש.....טז.
זח, יא ד"ה ושואל אוב.....טז.
זח, יב ד"ה לא כן נתן לך ה' אלקיך.....יז.
זט, יא ד"ה וכי יהי' איש שונא לרעהו.....יז.
זט, יג ד"ה לא תחוס עינך.....יז.
כ, א ד"ה כי תצא למלחמה.....יט.

רשימת ביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירוש"י דפ' תצא....כ.

שונות

פתגם רלוי"צ מבארדיטשוב אודות שבת חזון.....כא
החילוק בין לימוד חת"ת ורמב"ם.....כא
הערות וציונים לסידור עם דא"ח.....כא

ש י ח ו ת

א. בהתוועדות דש"פ ראה ש.ז. (הנחות בלה"ק סכ"א) התעכב על הפסוק "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם וכו'".

והקשה: וכי לנסיון זקוק הקב"ה כדי "לדעת הישכון אוהבים גו'" - בודאי יודע הקב"ה גם ללא נסיון?!

ואין לומר שרש"י סובר ש"לדעת" קאי על המנוסה, "אתכם" (ע"ד הפירוש שהובא בפשטני המקרא) - דא"כ, הי' לו לרש"י לכתוב זה בפירוש, מכיון שפשטות לשון הכתוב הוא ש"לדעת" קאי על המנסה, הקב"ה.

[ויעו"ש בסכ"ח באריכות התירוץ].

ולהעיר: ביטוי דומה נמצא בבראשית ב, יט: "ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו" ובפשטות מפרשים שקאי על הקב"ה שהקב"ה הביא את הבעלי חיים אל אדם הראשון לראות מה יקרא להם אדם הראשון.

וגם כאן נשאלת אותה השאלה וכי לא יודע הקב"ה מראש מה יקרא לו אדה"ר. וגם כאן אין רש"י מפרש מאומה.

ולכן פירש חמיו של דודי זקני בספרו האנגלי (ראה אגרות קודש אדמו"ר הרי"ץ ח"ט ע' ה. וש"נ) ש"לראות" קאי על אדם הראשון, היינו שהתכלית והסיבה שהביא הקב"ה את הבעלי חיים לאדם הראשון הוא כדי שיראה אותם וידע מה לקרות להם. אבל בפשוטו של מקרא לא משמע כן.

הת' יוסף יצחק קעלער

- תות"ל 770 -

ב. בהתוועדות ט"ו תמוז הביא כ"ק אד"ש את הרמב"ם בסיום הל' כלי המקדש אומר שזה שאתה מוצא בדברי נביאים שהכהנים היו חוגרים אפוד בד לא היו כהנים גדולים שאין האפוד של כה"ג אפוד בד. . אלא אפוד זה היו חוגרים

אותו בני הנביאים להודיע כי הגיע זה למעלה כה"ג שמדבר ע"פ האפוד והחשן ברוח הקודש.

וביאר כ"ק אד"ש (הנחה בלה"ק ס"ג ס"ט) שהלכה זו היא לא רק ביאור בדברי הנביאים אלא יש כאן נפק"מ להלכה שיש חיוב על בני הנביאים לחגור אפוד בד כי הרי הנביא עומד להודיענו דברים העתידיים להיות בעולם ואפי' צרכי יחוד ומכיון שכן צריכים לידע מיהו הנביא כדי שיוכלו לשאול אצלו צרכיהם ולכן היו בני הנביאים חוגרים אפוד בד להודיע כי זה הגיע למעלה כה"ג שמדבר ברוח הקודש והלכה זו היא לא רק בנוגע לבני הנביאים שהיו בדורות הראשונים (שהרי מאי דהוה הוה) אלא שייכת גם לזמן דלעתיד לבוא שהרי אז יקויים היעוד "אשפוך רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם" וממילא יצטרכו לחגור אפוד בד כבני הנביאים.

ובהערה 39 מקשה ואף שיעוד זה יתקיים אצל כל ישראל היינו דכוונתו להקשות שהרי כל המטרה של חגירת אפוד בד היא כדי שידעו מיהו הנביא וילכו לשאול אצלו והרי לע"ל כולם יהיו נביאים ואחד לא יצטרך לשאול השני א"כ בשביל מה צריך חגירת אפוד בד ומתרץ בהערה הנ"ל שמכיון שהנביאים מעלות מעלות הן נביא גדול מנביא וגם לע"ל יהיו חילוקים בין "קטנים" ל"גדולים" יש לומר שגם אז יצטרכו לשאול מנביא גדול יותר היינו שהיות ויש מדרגות בנבואה יצטרך אחד לשאול השני את מה שלא יודע ולכן צריך חגירת אפוד בד.

ולכאורה קשה שע"פ ביאור זה רק מתורץ בשביל מה צריך חגירת אפוד בד שהרי כולם יחגרו אפוד בד וממילא לא ידע אף אחד מי גדול ממנו שיוכל לשאול אותו את מה שלא יודע כי זה שחבירו חוגר אפוד בד זה לא סימן שהוא גדול ממנו כו' הרי הוא בעצמו ג"כ חוגר אפוד בד ויכול להיות שחבירו בדרגתו וא"כ לע"ל מה יועיל חגירת אפוד בד.

ויש לומר בדרך אפשר שלע"ל רק אלו שיהיו בדרגא הכי עליונה בנבואה יחגרו אפוד בד ואז כל שאלה שיהיה לכל ישראל ילכו לשאול את אלו שבדרגא הכי עליונה וא יפסידו כלום מזה שאלו שבדרגות ממוצעות בנבואה לא יחגרו אפוד בד כי ישאלו מיד את אלו שבדרגא הכי עליונה

הנ"ל].

אמנם מצאתי באיזה ספר שהביא כעין ענין הנ"ל מ"מדרש שמואל" על המשנה (אבות פ"ג מ"א) "הסתכל בשלשה דברים, מאין באת . . . ולאן אתה הולך", וז"ל (הספר מדרש שמואל אינו תח"י כעת, והעתקתי הלשון כמו שנעתק בהספר):

"וקאמר ולאן אתה הולך ולא אמר ואנה תלך, פי' המדרש שמואל להודיע כי בכל שעה ובכל רגע האדם הולך לבית עולמו ומתקרב אל המיתה כי יום המות מיום הולדו שמיום שנולד הוא מתקרב והולך אל המיתה, וע"כ נקט לשון הוה ולא נקט לשון עתיד, עכ"ל".

הרב צבי הירש נאטיק
- תושב השכונה -

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

ד. בפרשתינו (פט"ז פי"ח) על הפסוק "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך לשבטיך" מעתיק רש"י המילים - בכל שעריך - ומפרש בכל עיר ועיר.

ולכאורה אינו מובן:

מה קשה בפירוש מילים אלו שכבר נזכר ל' פעמים בפרשת ראה ורש"י לא פירש כלום (עיין פרק י"ב פסוקים ט"ו י"ז י"ח כ"א פרק י"ד פסוקים כ"ז כ"ח פרט טו פסוקים ז' כ"ב) חוץ מפט"ו פסוק ז' שמפרש שעריך - "עניי עריך קודמין לעניי עיר אחרת" שמזה משמע שהפירוש הפשוט של שעריך זה ערום וא"כ למה בפרשתנו רש"י כן מפרש?

אח"כ רש"י מעתיק המילה לשבטיך ומפרש "מוסב על תתן לך שופטים ושוטרים תתן לך לשבטיך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך" אח"כ מעתיק עוה"פ המילה לשבטיך ומפרש מלמד שמושיבין דינין לכל שבט ושבת ובכל עיר

ועיר.

ולכאורה אינו מובן:

(א) למה רש"י מעתיק עוה"פ את כל הפסוק? ואפילו את"ל שכוונת רש"י להדגיש שהמילה לשבטיך כאילו נכתבה קודם למילה בכל שעריך אבל עדיין לא מובן מדוע מעתיק את סיום הפסוק "אשר ה' אלוקיך נותן לך".

(ב) מה רש"י מוסיף מלמד שמושיבין דיינין לכל שבט ושבת ובכל עיר ועיר הרי זה נלמד מפשטות הכתוב? [ואת ההלכה ששתי שבטים שבאותה עיר ממנים שתי בתי דינים (עין שפתי חכמים) רש"י לא מרמז ועוד אם זו כוונת רש"י א"כ מנין יודע שהמילה לשבטיך כתובה לפני המילה בכל שעריך הרי אדרבה כוונת הכתוב שבשעריך גופא יהיה מחולק לפי שבטיך?].

ואולי י"ל הביאור בזה.

שעל הפירוש שבכל שעריך הוא בכל עיר ועיר קשה לכן חמש הרי הוא למד שבמדבר היו שרי אלפים, מאות, חמשים, ועשרות (בפרשת יתרו ודברים) וא"כ בבי"ד א' בעיר איך יספיקו דיינים באופן שיהיה דיין על כל עשרה אנשים. [וא"א לומר שכמות הדיינים ירדה כשנכנסו לארץ ישראל בגלל שאדרבה כשנכנסה לארץ ישראל יותר סיבה להרבות דיינים כי יש יותר סיבות למריבות בגלל נחלה בגלל ענינים של פרנסה וכו' שהם לא היו במדבר] וא"כ היה מוכרח לפרש שבכל שעריך פירושו לא בעריך אלא בתוך שכונתן וכיו"ב שיהי' דיין על כל עשרה אנשים ועד"ז לשבטיך פירושו למשפחתך וכיו"ב מספר מצומצם של אנשים לכן רש"י בא לשלול סברא זו ומפרש שבכל שעריך פירושו מכל עיר ועיר ולשבטיך זה מוסב על תתן לך באופן שכתוב לפני בכל שעריך כי שבטיך זה שבת שזה מספר כולל יותר מעיר (וגם כנראה היה בי"ד מיוחד לכל שבט האחראי על כולו) ולתרץ את השאלה של הבן חמש איך יספיק בי"ד של עיר לכל העיר מפרש רש"י מלמד שמושיבין דיינים על כל שבט ושבת ובכל עיר ועיר שאין כוונת הכתוב שיהיה רק כמות של בית דין מ' על כל העיר אלא שמושיבין בכל עיר ועיר בי"ד שבאמת מצד כמות הדיינים יתכן שיהיו בריבוי גדול מאד שיהיה א' על כל עשרה אנשים אבל החידוש שמקום

משכן הדיינים (בית דין) יהיה בכל עיר ולא יהיה מקום א' בארץ ישראל או בשבט שאליו יתאספו מכל הערים אלא שבכל עיר ובכל שבט ישכון הב"ד [וע"ז שרש"י מעתיק את הפסוק י"ל שהמילים "בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך לשבטיך" זהו דיבור המתחיל חדש שבא לבאר כללות הענין ולכן רש"י מעתיק גם המילים אשר ה' אלוקיך נותן לך כי בזה מרמז על טעם הדבר שצריך להיות הב"ד דוקא בעיר כדי שיהיה ניכר שזהו עיר שה' אלוקיך נותן לך].

הת' שנ"ז פשוט נער
- תלמיד בלישבה -

ה. בפרשתינו פרק י"ז פסוק א' מצטט רש"י המילים לא תזבח וגו' כל דבר רע וז"ל אזהרה למפגל בקדשים ע"י דיבור רע ועוד נדרשו בו שאר דרשות בשחיטת קדשים.

וצריך להבין:

ממה נפשך אם רצה לפש עוד פירוש אחר הי' לו לומר הפירוש ואם לא רצה לפרש מפני שאינו נוגע לכאן לא הי' לו לומר ועוד נדרשו בו וכו'.

הת' אליהו מיכל הלוי לאבקאווסקי
- תלמיד במתיבתא -

ו. בפירש"י ד"ה נכון (יז, ד): מכוון העדות, עכ"ל.

וצריך להבין:

גם בפרשת ראה כתיב (יג, טו): ...והנה אמת נכון הדבר וגו'.

ולמה לא פירש רש"י שם מה שפירש כאן.

*

ז. בפירש"י ד"ה וכל העם ישמעו (יז, יג): מכאן שממתנינים לו עד הרגל וממיתין אותו ברגל, עכ"ל.

וצריך להבין:

כגם בפרשת וראה כתיב (יג, יב): וכל ישראל ישמעו וזראון וגו'.

ולמה לא פירש רש"י שם מה שפירש כאן.

*

ח. בפסוק (יז, טו): ...שום תשים עליך מלך . . תשים עליך מלך וגו'.

מה שנאמר בפסוק עוד פעם: "תשים עליך מלך" מיותר לכאורה,

ועיין בספרי וז"ל:

...והלא כבר נאמר שום תשים עליך מלך ומת"ל תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך וכו', עכ"ל.

וצריך להבין למה אין רש"י מפרש זה.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

ט. בפרשתנו פרק י"ז פסוק ט"ז מצטט רש"י המילים לא ירבה לו סוסים וז"ל אלא כדי מרכבתו שלא ישיב את העם מצרימה שהסוסים באים משם כמה שנאמר בשלמה ותעלה ותצא מרכבה ממצרים כשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה.

וצריך להבין:

למה מזכיר שמו של שלמה.

הת' אליהו מיכל הלוי לאבקאווסקי
- תלמיד במתיבתא -

י. בפירש"י ד"ה ולא ירבה לו נשים (יז, יז): אלא י"ח שמצינו שהיו לו לדוד שש נשים ונאמר לו ואם מעט ואוסיפה לך כהנה וכהנה, עכ"ל.

עין בספרי, וז"ל:

ולא ירבה לו נשים, על י"ח. ר' יהודה אומר מרבה הוא לו ובלבד שלא יהיו מסירות את לבו שנאמר ולא יסיר לבבו, עכ"ל הספרי.

ועין בפירוש התורה והמצוה להמלבי"ם וז"ל: דעת ר' יהודה שמ"ש ולא יסור הוא ליתן טעם לאיסור הרבוי וא"כ בנשים שאינן מסירות לבו מותר להרבות, עכ"ל.

והנה משמע ממחלוקת זה שלהדעה הראשונה שבספרי יכול המלך לישא י"ח נשים בכל אופן, (ועי' סנהדרין כא, א גם בדעת ר' שמעון).

משא"כ לדעת ר' יהודה תלוי זה באם הנשים מסירות לבבו, דאם אינן מסירות מותר להוסיף על י"ח.

וצריך להבין, לפי זה, למה לא הביא רש"י (גם) דעת ר' יהודה.

שהרי לכאורה, גם דעת ר' יהודה יש לו מקום בפשוטו של מקרא,

ומצינו כמה פעמים, שרש"י מביא כמה דעות לפרש פירוש הפסוק, היכא שיש לכל אחד מקום בפשוטו של כתובים.

ולכאורה, לפי הדעה שמביא רש"י, עד י"ח יכול המלך להרבות, (בכל ענין).

אין לתחילת הכתוב: "ולא ירבה לו נשים" המשך למ"ש תיכף אח"ז: "ולא יסור לבבו", שהרי יכול להיות מלך שאפילו ישא פחות מ"ח נשים שיסור לבבו, על ידי זה.

(ולפי זה לא רק שאין לו המשך אלא שזה היפך הענין

של "ולא יסור לבבו").

אבל לפי דעת ר' יהודה מובן ההמשך.

ובאמת צריך להבין, לפי פירוש רש"י איך התיר הכתוב למלך לישא ל"ח נשים, וכי אנו בטוחים שעל ידי זה לא יסור לבבו.

ומהו הראי' מדוד המלך שהי' צדיק גמור וה' אמר לו בפירוש - לכל מלך, שיוכל להיות גם שלא בדרגת דוד המלך.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

יא. בפרשתינו פרק ל"ח פסוק ב' מצטט רש"י תיבת נחלה וז"ל גמורה לא יהי' לו בקרב אחיו ובספרי דרשו ונחלה לא יהי' לא זו נחלת שאר בקרב אחיו זו נחלת חמשה ואינו יודע מה היא ונ"ל שארץ כנען שמעבר הירדן ואילך נקראת ארץ ה' עממון ושל סיחון ועוג ב' עממין אמורי וכנעני ונחלת שאר לרבות קני וקנזי וקדמוני וכן דורש בפרשת מתנות שנאמר לאהרן על כן לא יהי' ללוי וגו' להזהיר על קני וקנזי וקדמוני שוב נמצא בדברי רבי קלונימוס הכי גרסינן בספרי ונחלה לא יהי' לו אלו נחלת חמשה בקרב אחיו אלו נחלת שבעה נחלת חמשה שבטים ונחלת שבעה שבטים ומתוך שמשה ויהושע לא חלקו נחלה אלא לחמשה שבטים בלבד שכן משה הנחיל לראובן וגד וחצי שבט מנשה ויהושע הנחיל ליהודה ואפרים ולחצי שבט מנשה ושבע האחרים נטלו מאליהן אחרי מות יהושע מתוך כך הזכיר חמשה לבד ושבעה לבד.

וצריך להבין:

(א) למה בתחילת פירושו אומר ובספרי דרשו מה נוגע להבין חמש למקרא אם זה פירוש הספרי הי' לו לומר פירוש אחר וכו'.

(ב) למה באמצע פירושו מציין רש"י בעל המאמר (שוב נמצא בדברי רבי קלונימוס).

הת' אליהו מיכל הלוי לאבקאווסקי
- תלמיד במתיבתא -

יב. בפל"ח פ"ד "ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו".

וברש"י "וראשית גז צאנך - כשאתה גז צאנך בכל שנה וכו' ולא פל' בה שיעור, ורבותינו נתנו בה שיעור א' מששים וכמה צאן חייבות בראשית הגז חמש רחלות שנא' וחמש צאן עשויות ר' עקיבא אומר ראשית גז שתים צאנך ארבעה תתן לו הרי חמשה".

וצ"ב מדוע רש"י מבין ב' דרשות מהיכן נלמד שראשית הגז הוא לחמש רחלות?

ועוד מדוע מזכיר את שמו של ר' עקיבא?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 770 -

עד"ז שאלו הת' א. לאבקאווסקי. והת' מ. שיינגרטן.

יג. בפירש"י ד"ה לעמוד לשרת (יח, ה): מכאן שאין שירות אלא מעומד, עכ"ל.

וצריך להבין:

בתחילת פרשתנו (יז, יב): כתיב: ...אל הכהן העמד לשרת שם וגו'.

ולמה לא אמר רש"י שם: "מכאן שאין שירות אלא מעומד".

ולמה אמר רש"י: מכאן וכו'.

ועי' בספרי על פסוק זה (יז, יב) וז"ל: מגיד הכתוב שאין שירות כשר אלא מעומד הא אם ישב ועבד

עבודתו פסולה עכ"ל הרי שהספרי למד זה מתחילת פרשתינו, ועיי"ש בפ" התורה והמצוה.

ועיין בפרשת עקב, ששם כתיב (י, ח): בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה' לעמד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו וגו'.

ועיין שם בפירוש רש"י וז"ל: הכהנים והיא נשיאת כפים, עכ"ל.

הרי גם משם כבר יודעים שירות הכהנים הוא מעומד.

ולמה אמר רש"י בפרשתינו: "מכאן".

דרך אגב צריך להבין פירש"י הנ"ל דפרשת עקב,

רש"י מעתיק תיבות: "לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו", ועל זה מפרש: "והיא נשאת כפים".

ולמה העתיק רש"י תיבות: "לעמוד לפני ה' לשרתו" מן הפסוק.

שהרי לכאורה, אומר הכתוב כאן שני דברים,

(א) "לעמוד לפני ה' לשרתו", שהוא עבודת הכהנים, בכלל.

(ב) "ולברך בשמו", שהוא ענין של נשיאת כפים,

ולפי פירוש רש"י משמע שגם: "לעמוד לפני ה' לשרתו", היא נשיאת כפים.

ואם רש"י בא לפרש שלעמוד לפני ה' לשרתו מדבר הכתוב בנוגע לכהנים, על דרך שפירש בד"ה לשאת את ארון הלויים, הי' לו לפרש באופן זה:

לעמוד לפני ה' לשרתו: הכהנים. ולברך בשמו: נשיאת כפים.

ושנשיאת כפים הוא בכהנים הי' מוכן בדרך ממילא.

ועל כל פנים, איך שיהי' הפירוש שם בפירש"י ואפילו אם תמצא לומר שכל הפסוק מדבר רק בנוגע לנשיאת כפים.

צריך להבין, למה לא אמר רש"י שם מכאן שנשיאת כפים מעומד.

על דרך שאמר בפרשתינו.

(ב) בפרשת קרח כתיב (טז, ט): ...ולעמד לפני העדה לשרתם.

ופירש שם רש"י: לשיר על הדוכן, עכ"ל.

ולמה לא פירש רש"י שם: מכאן ששירה על הדוכן הי' מעומד,

על דרך שפירש בפרשתינו.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

יד. בפרשתינו פרק י"ח פסוק י' מצטט רש"י תיבת מעונן וז"ל ר"ע אומר אלו נותני עונות שאומרים עונה פלוני יפה להתחיל וחכ"א אלו אוחזי העינים.

ועיין בפרשת קדושים פרק י"ט פסוק כ"ו שמצטט רש"י המילים לא תעוננו ל' עונן ושעות שאומר יום פלוני יפה להתחיל מלאכה שעה פלונית קשה לצאת.

וצריך להבין:

(א) למה מזכיר רש"י שם של בעלי המאמר.

(ב) למה מביא רש"י שני פירושי של ר"ע ושל וחכ"א.

(ג) למה משנה רש"י מפירושו בפ' קדושים ששמה מביא רק פירוש אחד לבד (של ר"ע).

(ד) למה משנה לשונו.

(ה) למה שמה אינו מזכיר שם של בעל המאמר משא"כ כאן.

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 770 -

ועד"ז שאלו הת' אליהו מיכל לאבקאווסקי. מ.
שינגרטן.

טו. בפרשתינו פרק י"ח פסוק י' מצטט רש"י תיבת מנחש
וז"ל פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך מקלו נפל מידו.

ובפרשת קדושים פרק י"ט פסוק כ"ו מצטט רש"י
המילים לא תנחשו וז"ל כגון אלו המנחשין בחולדה
ובעופות פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך.

וצריך להבין:

למה כאן מביא מהספרי ושמה בפרשת קדושים מביא
מהגמרא. ובפרט שאין ענינו של רש"י להעתיק מחז"ל אלא
הנוגע ישר לפשט"מ, וא"כ צ"ל מדוע בפרשת קדושים מסתפק
רש"י בשתי דוגמאות (פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך),
ובפרשתינו (הבא לאחרי פ' קדושים) מוסיף רש"י הדוגמא
השלישי דמקלו נפל מידו.

*

טז. בפרשתינו פרק י"ח פסוק י"א מצטט רש"י המילים
ושואל אוב וז"ל זה מכשירות ששמו פיתום מדבר משחיו
מעלה את המת בבית השחי שלו.

ובפרשת קדושים פרק י"ט פסוק ל"א מצטט רש"י מילים
אל תפנו אל האובות וז"ל אזהרה לבל אוב וידעוני בעל
אוב זה פיתום המדבר משחיו וכו'.

וצריך להבין:

למה משנה רש"י לשונו ומאריך כאן יותר מבפרשת קדושים.

הת' אליהו מיכל לאבקאווסקי
- תלמיד במתיבתא -

יז. בפרשתינו (יח, יד) ברש"י ד"ה לא כן נתן לך ה' אלקיך אמר רשי לשמוע אל מעוננים ואל קוסמים שהרי השרה שכינה על הנביאים ואורים ותומים ע"כ.

לכאורה צ"ל מה קשה בפשוטו של מקרא שרש"י צריך לפרש ובפרט שהפסוק זה כתוב למה לא כן נתן וכו' משום שיש נביא. *

הת' יוסף זאיאנץ
- תות"ל מונטריאל -

חי. בפירש"י ד"ה וכי יהי' איש שונא לרעהו (יט, יא): ע"י שנאתו הוא בא לידי וארב לו מכאן אמרו עבר אדם על מצוה קלה סופו לעבור על מצוה חמורה לפי שעבר על לא תשנא סופו לבא לידי שפיכות דמים וכו', עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) עיין בפירש"י בפרשת בהר ד"ה לא תעשו לכם אלילים (כו, א) וז"ל: ...ואל הפרשיות הללו נאמרו על הסדר בתחלה הזהיר על השביעית ואם חמד ממון ונחשד על השביעית סופו למכור מטלטליו. לא חזר בו סוף מוכר את ביתו לא חזר בו סוף לזה ברבית כל אלו האחרונות קשות מן הראשונות לא חזר בו סוף מוכר את עצמו לא חזר בו לא דיו לישראל' אלא אפילו לעובד כוכבים, עכ"ל.

ולמה לא אמר רש"י שם: "מכאן אמרו עבר אדם על

*****

* להעיר מכאן שרש"י מזכיר אורים ותומים ונראה מרש"י שאורים ותומים בגדר נביא.

המערכת

מצוה קלה סופו לעבור על מצוה חמורה".

(ב) עיין בפירש"י בפרשת תצא ד"ה ושם לה עלילת דברים (כב, יד) וז"ל: עבירה גוררת עבירה עבר על לא תשנא סופו לבא לידי לשון הרע, עכ"ל.

ולמה לא אמר רש"י גם בפרשתינו: "עבירה וגררת עבירה ע"י שנאתו הוא בא לידי וארב לו" וכו'.

ושאלה זו הוא לכאורה גם בנוגע לפירש"י בפרשת בהר הנ"ל.

ועיין בפירש"י בפרשת קדושים ד"ה ולא תשקרו (יט, יא) וז"ל: ...לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו ולא תשבעו אם גנבת סופך לכחש סופך לשקר סופך ליטבע לשקר, עכ"ל.

ולמה לא אמר רש"י כאן שזהו מצד: "עבירה גוררת עבירה".

(ג) אפילו אם תמצא לומר שרש"י אין יכול לפרש בכל המקומות הנ"ל, מצד איזה טעם שיהי', שזהו מצד: "עבירה גוררת עבירה", רק בפרשת תצא.

צריך להבין, למה לא אמר רש"י שם "מכאן אמרו שעבירה גוררת עבירה", על דרך שאמר בפרשתינו: "מכאן אמרו עבר אדם וכו'".

*

יט. בפירש"י ד"ה לא תחוס עינך (יט, יג): שלא תאמר הראשון כבר נהרג למה אנו הורגים את זה ונמצאו שני ישראלים הרוגים, עכ"ל.

עיין בפירש"י בפרשת ראה ד"ה ולא תחוס עינך עליו (יג, ט): לפי שנאמר לא תעמוד על דם רעך על זה לא תחוס, עכ"ל.

מה שרש"י מפרש בפרשתינו באופן אחר ממה שפירש בפרשת ראה, יכולים להבין.

אבל מה שאינו מובן לכאורה, הוא:

למה בפרשת ראה העתיק רש"י מן הכתוב גם תיבת:
"עליו".

משא"כ בפרשתינו.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

כ. בפ"כ פ"א "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס
הרכב עם רב ממך לא תירא מהם וגו'".

ופירש"י "כי תצא למלחמה - סמך הכתוב יציאת מלחמה
לכאן לומר לך שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה. ד"א לומר
לך אם עשית משפט צדק אתה מובטח שאם תצא למלחמה אתה
נוצח וכן דוד הוא אומר עשיתי משפט וצדק כל תניחני
לעושקי".

וצריך להבין מדוע רש"י מביא ב' פירושים מדוע
נסמכה פרשה זו לכאן? (ועיין בבעה"ט שהביא רק את הפי'
הראשון של רש"י)? *

ועוד מה הי' קשה לרש"י בפש"מ שמפר' זאת?

ועוד מדוע כשמביא פסוק אומר "וכן דוד הוא אומר"
ולא אומר וכן (כרגיל בכ"מ) או וכן דוד אומר ומדוע
מזכיר גם את שמו של דוד וגם הוא אומר?

הת' דוד שלמה קליינער
- תות"ל 770 -

*****

* ראה משכיל לדוד שביאר זה.

המערכת

רשימת ביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' תצא

נת' בהתוועדות	ד"ה	פרק ופסוק
תצא תשכ"ה (1)	כי תצא למלחמה.	כא, י
תצא. (תבא) תשכ"ז (2)	למען ייטב לך וגו'.	כב, ז
תצא. (תבא) תשכ"ז (3)	כי תבנה בית חדש.	כב, ח
תצא תשמ"ה	כי תבוא בכרם רעך.	כג, כה
תצא תשמ"ה	כי תבוא בקמת רעך.	כג, כו
תצא תשמ"א (4)	למה אין רש"י מפרש מהו הביאור בפשש"מ בזה שהתורה אומרת "והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע".	כה, א
תצא תשל"א	אשר קרך בדרך.	כה, יח
תצא תשכ"ה (5)	תמחה את זכר עמלק.	כה, יט

*****

(1) יד 85-78. (2) ט 142-133. (3) שם 142-135. (4) כד 156-152. (5) יד 92-86.

נערך ע"י הרב יוסף יצחק שגלוב
- תושב השכונה -

ש ו נ ו ת

כב. אודות התורה מרבינו הגר"ק מבארדיטשוב זי"ע אודות שבת חזון שמראים לכ"א המקדש דלעתיד ראה בקדושת לוי בפנים על מגילת איכה (נדפס בין פ' דברים לוֹאֲתַחֲנֹן) ד"ה ואומר וז"ל אמנם הענין מה שקורין שבת חזון ע"ש מה שאינו לשבחן של ישראל, י"ל שחזון לשון מחזה, מה שמראין היעודים רב טוב הצפון, אחר כיבוש המלומה הגדולה בע"ה וכו' עיי"ש.

*

כג. אודות מה החילוק בין לימדו הרמב"ם ללימוד חת"ת, נלע"ד שחת"ת נתקן גם למי שאינו מבין מ"מ לאומרה מפני הסגולה שבו, משא"כ לימוד הרמב"ם ניתקן דייקא בשביל המבינים, ומי שאינו בר הכי שאינו מבין כלל אין תועלת באמירת הרמב"ם, ועוד אפשר לומר שלא רצה כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדש דבר חדש, מפני פריצי עמינו שלא יביא להקל בכך בשאר ענינים שיאמרו חסידים אינם מתנהגים כהשו"ע ודו"ק כי קצתני.

הרב גבריאל ציננער
וויליאמסבורג ני.

כד. הערות וציונים לסידור עם דא"ח

ג, ג ועשו לכם ציצית. מיום ש"פ שלח תקס"ד (סה"מ תקס"ד ע' שנ).

ו, ג תנא ברזא עילאה. מ(ליל ש"פ ואתחנן?) תקס"ו (סה"מ תקס"ו ע' ס). חזר ונדפס בביאוה"ז קנ, א. וראה

סה"מ ש"ס זהר תפלה ע' רצד. רצו. ש.

ט,ד. תא חזי מטסרא דאבא. מש"פ ראה תקס"ח (סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תתקלט הע' 73). וראה סה"מ ש"ס זהר תפלה י' שז, שיב.

טו,א שימני כחותם. נרשם במפתח לגוכליק 1196: "שימני כחותם דף ב' ע"א" אך דף זה חסר. בכת"י הר"מ בן אדה"ז (1066 לד, א) נמצא רק התחלה של ד"ה זה, בכותרת: בעזה"י ליל ש"ק [ויחיל] פ"ק שקלאב (ברבים)". והשיר כמה דפים חלק, ע"מ לרשום בו את הדרוש. הנחת מהר"ל נמצא בכ"י 284 כב,א בכותרת: תקס"ז פ' וארא. ונדפס עם הגהות בלקו"ת שה"ש מה,א.

טז,ד להבין שרשי הדברים הנ"ל. נו"א נדפס בהנחות הר"פ ע' פד בכותרת: ביאור שבת פ' ויחיל שקלאב ט"ז טבת, ס"ז". ובתוס' הגהות בלקו"ת שה"ש מו,א.

יח,ג ההקול קול יעקב משנת תקס"ב (סה"מ תקס"ד ח"ב ע' תרעה הע' 130). נדפס בסידור נוסח אדה"ז שקלאב תקס"ג (?).

יט,ד. מזמור שיר חנוכת הבית. מ[אור ל]כ' טבת תקס"ז בחנוכת הבית חומה של הר"פ רויזיס משקלאב. (הנחות הר"פ ע' רא. מפתחות והערות ללקו"ת הוצאת תשד"מ קמ,ד וש"נ). וראה מש"כ הר"א מטוסוב בהערות וביאורים י"א-י"ד ניסן ה'תשמ"ו.

כא,ד אני בצדק אחזה פניך משנת תקס"ז (סה"מ תקס"ז ע' 111 הע' 26).

כג,ב אשר לקחתי מיד האמורי משנת תקס"ז (שם הע' 27).

כג,ד אחרי ה' תלכו, מש"פ ראה תקס"ד (סה"מ תקס"ד ע' שנב הע' 85).

כּו, ג באחי לגנני אחותי כלה. מליל ש"פ כי תבוא
תקס"ד שקלאב. (סה"מ תקס"ד ע' שנג הע' 89), הנחת
המהרי"ל נדפס בתורה אור (לעמבערג תרי"א) ל, א.
ו(בשינויים) בתוס' הגהות בלקו"ת שה"ש לא, ד.

הת' יוסף יצחק קעלער

- תות"ל 770 -

לזכות
כ"ק אדמו"ר שליט"א
והרבנית שתליט"א

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,
חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך
בריאות הרחבה ונחת, ובקרוב ממש נלך, כל
בניי שליט"א, קוממיות לארצנו הקדושה,
ושנזכה בקרוב ממש לביטול גזירת "מיהו יהודי"
ושיתקיים דידן נצח בכל, עד לדין נצח הכללי
התגלות מלך המשיח — נאו!